

Katholieke Universiteit Leuven
Master in de vergelijkende en
internationale politiek
(master)

Inhoud

1	Samenvattende conclusie	3
2	Besluit	4
3	Werkwijze en verantwoording	5
3.1	Evaluatieorgaan en visitatiecommissie	5
3.2	Werkwijze	5
3.3	Domeinspecifiek referentiekader	7
3.4	Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie	7
4	Opleiding	9
5	Beoordeling	10
5.1	Doelstellingen opleiding	10
5.2	Programma	11
5.3	Inzet personeel	13
5.4	Voorzieningen	14
5.5	Interne kwaliteitszorg	14
5.6	Resultaten	15
6	Oordelen visitatiecommissie	17
7	Oordelen NVAO	18
8	Opmerkingen en bezwaren van instelling	19

1 Samenvattende conclusie

Bij brief van 9 oktober 2008 heeft Katholieke Universiteit Leuven (KUL) bij de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO) een aanvraag tot accreditatie ingediend voor de opleiding Master in de vergelijkende en internationale politiek (master), steunend op een visitatierapport uitgevoerd door de VLIR. De aanvraag is ontvangen op 17 oktober 2008.

Procedurele eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- De visitatiecommissie heeft het visitatieprotocol gevolgd zoals vastgesteld door het evaluatieorgaan;
- Het referentiekader gehanteerd door de visitatiecommissie bevat alle onderwerpen en facetten van het Accreditatiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen van de NVAO (accreditatiekader) inclusief een domeinspecifieke vertaling. De facetten worden wel in een afwijkende volgorde behandeld;
- De visitatiecommissie heeft de beslisregels beschreven in het accreditatiekader adequaat toegepast;
- De gevolgde procedure is in overeenstemming met het toetsingskader voor de werkwijze van de VLIR en VLHORA als evaluatieorgaan of de erkenningsregeling van andere evaluatieorganen.

Inhoudelijke eisen

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het oordeel van de visitatiecommissie over de kwaliteit van de opleiding is mede gebaseerd op een vergelijking met verwante opleidingen en zo mogelijk internationaal gehanteerde normen voor opleidingen in het relevante domein;
- In het visitatierapport vastgesteld door de visitatiecommissie is voldoende gemotiveerd waarom de opleiding al dan niet aan de criteria van het beoordelingskader (hoofdstuk 2) voldoet zodat voldoende generieke kwaliteitswaarborgen voorhanden zijn. Het visitatierapport behandelt minimaal de zes in het accreditatiekader genoemde onderwerpen, waarbij per onderwerp aan alle facetten aandacht wordt besteed. Voor ieder facet is een oordeel gegeven op de vierpuntsschaal op basis waarvan per onderwerp een oordeel volgt. De oordelen zijn onderbouwd met feiten en analyses. Het visitatierapport wordt afgesloten met een samenvattend oordeel over de opleiding;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de kwaliteit van de visitatiecommissie. Het visitatierapport bevat informatie over de omvang en de samenstelling van de visitatiecommissie, en over haar onafhankelijkheid, deskundigheid en gezaghebbendheid.

2 Besluit

betreffende de accreditatie van de Master in de Vergelijkende en Internationale politiek (master) van de Katholieke Universiteit Leuven.

De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit :

Met toepassing van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen, wordt het accreditatierapport en –besluit met positief eindoordeel voor de opleiding Master in de Vergelijkende en Internationale politiek (master) van de Katholieke Universiteit Leuven goedgekeurd en wordt de opleiding geaccrediteerd. Het betreft een opleiding zonder afstudeerrichtingen die te Leuven wordt georganiseerd.

De in het eerste lid bedoelde accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot en met het einde van het academiejaar 2016-2017.

Den Haag, 23 maart 2009

Voor de NVAO,

A handwritten signature in black ink, consisting of a large, stylized loop followed by a long horizontal stroke.

Guy Aelterman
(vicevoorzitter)

3 Werkwijze en verantwoording

Bij brief van 9 oktober 2008 heeft de Katholieke Universiteit Leuven bij de NVAO een accreditatieaanvraag ingediend voor de opleiding Master in de vergelijkende en internationale politiek. De aanvraag is ontvangen op 17 oktober 2008.

Ter ondersteuning van deze aanvraag heeft Katholieke Universiteit Leuven een rapport bijgevoegd vanwege een evaluatieorgaan: VLIR.

De NVAO heeft deze aanvraag beoordeeld aan de hand van het Accreditiekader bestaande opleidingen hoger onderwijs Vlaanderen (14 februari 2005), conform de Handleiding accreditatie Vlaamse Gemeenschap (8 mei 2007) en het Reglement tot bepaling van bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en Toets Nieuwe Opleiding ten aanzien van hogeronderwijsopleidingen in de Vlaamse Gemeenschap (14 februari 2005)

3.1 Evaluatieorgaan en visitatiecommissie

Evaluatieorgaan:

Visitatiecommissie:

- Voorzitter: Prof. Dr. B.A.G.M. Tromp, bijzonder hoogleraar in de theorie en geschiedenis der internationale betrekkingen, Universiteit Amsterdam en Senior Research Fellow, Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael', Nederland (domeinspecifieke deskundigheid, deskundigheid op het vlak van de internationale ontwikkeling van de discipline).
- Leden:
  - Prof. Mr. Dr. Ig. Snellen, (em) hoogleraar bestuurskunde, Erasmus Universiteit Rotterdam en Rijksuniversiteit Leiden, Nederland (domeinspecifieke deskundigheid);
  - Prof. Dr. P. Vercauteren, hoogleraar internationale betrekkingen en globalisering, Facultés Universitaires Catholiques de Mons (FUCAM), België. (domeinspecifieke deskundigheid). Prof. Vercauteren werd opvolgend voorzitter van de visitatiecommissie na het overlijden van de voorzitter op 20 juni 2007.
  - Dhr. J. Perquy, ere administrateur-generaal van de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR), België (onderwijsdeskundigheid);
  - Dhr. D. Vanhaute, student Master Politieke Wetenschappen, Universiteit Antwerpen (studentgebonden deskundigheid).
- Secretarissen: Mevr. Dr. Ir. Els Van Zele en Mevr. Ilse De Vooght, medewerkers kwaliteitszorg VLIR.

De Erkenningscommissie heeft bij besluit van 26 maart 2007 bevestigd dat de samenstelling van deze visitatiecommissie voldoet aan de criteria van onafhankelijkheid die gelden voor de opleidingen van ambtshalve geregistreerde instellingen.

3.2 Werkwijze

De opleiding Master in de vergelijkende en internationale politiek werd gevisiteerd door de visitatiecommissie Politieke Wetenschappen. Deze visitatiecommissie heeft de opleidingen

in de politieke wetenschappen bezocht in volgende universiteiten: Vrije Universiteit Brussel, Katholieke Universiteit Leuven, Universiteit Gent, Universiteit Antwerpen.

De volgorde van de bezoeken is veelal bepaald door overwegingen van pragmatisch-organisatorische aard. De commissie is er zich van bewust dat deze volgorde, zij het impliciet, een invloed kan hebben gehad op de visitatie. Ze heeft er evenwel zorgvuldig over gewaakt dat in alle opzichten vergelijkbare beoordelingen en adviezen tot stand kwamen.

De visitatiecommissie werd door de VLIR ingesteld tijdens de installatievergadering van 15 februari 2007. Op dat ogenblik hadden de commissieleden het visitatieprotocol, het zelfevaluatie-rapport en de verplichte bijlagen reeds in hun bezit. Tijdens deze vergadering werden de commissieleden verder ingelicht over het visitatieproces en hebben zij zich concreet voorbereid op de af te leggen bezoeken. Verder heeft de commissie op deze vergadering haar referentiekader geformuleerd.

De commissieleden werden ook verzocht een tweetal eindverhandelingen te selecteren uit een lijst van recente eindverhandelingen en deze grondig te lezen vooraleer het bezoek aan de opleiding zou plaatsvinden.

Aan de opleidingen werd gevraagd om tijdens het bezoek van de commissie een veelheid aan documenten ter inzage te leggen ten behoeve van de commissie. Er is voldoende tijd uitgetrokken om de commissie de gelegenheid te geven deze documenten grondig te bestuderen. Daar waar de commissie het nodig achtte heeft zij bijkomende informatie opgevraagd tijdens het bezoek om haar oordeel goed te kunnen onderbouwen.

Het visitatiebezoek aan de opleiding Master in de Vergelijkende en Internationale politiek vond plaats van 26 tot en met 30 maart 2007.

De commissie heeft gesprekken gevoerd met alle geledingen die zijn betrokken bij het onderwijs, met name opleidingsverantwoordelijken, studenten, assistenten, docenten en de facultaire en opleidingsgebonden beleidsmedewerkers. Daarnaast werd ook voorzien in een bezoek aan de faciliteiten (inclusief bibliotheek, practicalokalen, computerfaciliteiten), een gesprek met de afgestudeerden van de opleidingen en een spreekuur waarop de commissie bijkomend leden van de opleiding kon uitnodigen of waarop individuen op een vertrouwelijke wijze door de commissie kon worden gehoord.

De gesprekken waren openhartig en verhelderend en waren een goede aanvulling bij de lectuur van het zelfevaluatie-rapport. Aan het einde van het bezoek werden, na intern beraad van de visitatiecommissie, de voorlopige bevindingen mondeling aan de gevisiteerde opleiding meegedeeld.

Als laatste stap in het visitatieproces heeft de commissie haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen vastgelegd in een ontwerp opleidingsrapport. Bovendien heeft zij, overeenkomstig de bepalingen voor de visitaties in het kader van de accreditatie, een beoordeling toegekend aan de zes onderwerpen uit het accreditatiekader volgens een binaire beoordelingsschaal voldoende/onvoldoende en een integraal oordeel over de betrokken opleiding.

De opleidingsverantwoordelijken werden in de gelegenheid gesteld om op het concept van het rapport te reageren alvorens de tekst van de rapporten definitief werd vastgelegd.

3.3 Domeinspecifiek referentiekader

Bij het opstellen van haar referentiekader heeft de commissie zich gebaseerd op het referentiekader dat in 1999 werd gehanteerd bij de onderwijsvisitatie Politieke Wetenschappen en Sociologie (VLIR, 2000), the EADI accreditation initiative, de doelstellingen en eindtermen die de opleidingen voor het eigen onderwijs hebben geformuleerd, de internationale eisen die worden gesteld aan academische opleidingen in de politieke wetenschappen, het Vlaamse structuurdecreet (2003) en het toetsingskader van de Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) waarin een aantal minimum eisen worden vooropgesteld die zijn gebaseerd op de internationaal aanvaarde Dublin descriptoren.

Het referentiekader werd voor de eigenlijke visitatie, maar na het inleveren van de zelfevaluaties, voorgelegd aan de opleidingen. Tijdens het bezoek van de visitatiecommissie werd het referentiekader met de opleiding bediscussieerd. Het referentiekader is weergegeven in Deel 1 van het rapport (pp. 27-29).

3.4 Overwegingen NVAO betreffende werkwijze evaluatieorgaan en visitatiecommissie

De NVAO komt tot de volgende vaststellingen:

- Het evaluatieorgaan heeft overtuigend aangetoond dat het oordeel in onafhankelijkheid tot stand is gekomen. Uit het onafhankelijkheidsbesluit van de Erkenningscommissie en de onafhankelijkheidsverklaringen van de commissieleden blijkt tevens dat de commissieleden in onafhankelijkheid tot hun oordeel zijn gekomen. De NVAO concludeert dat de visitatie en het beoordelingsproces in volstrekte onafhankelijkheid hebben plaatsgevonden;
- De commissie bestond uit vijf leden inclusief een student. Op basis van de in het rapport beschreven informatie, waar onder cv's, heeft de NVAO vastgesteld dat onderwijsdeskundigheid en deskundigheid in de didactiek, de vakdeskundigheid binnen de discipline en het afnemend veld en relevante deskundigheid op het gebied van internationale ontwikkelingen van de discipline aanwezig waren. De deskundigheid binnen de commissie omvatte voldoende de gehele breedte van de opleiding.

De visitatiecommissie was bijgevolg voldoende deskundig en gezaghebbend om de beoordeling uit te voeren.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met het visitatieprotocol, zoals voorgelegd bij erkenning of toetsing:

- Het rapport geeft voldoende aan dat het visitatieprotocol effectief werd gevolgd;
- In het rapport verklaart de commissie dat de zelfevaluatie voldoende basis bood en dus voldoende zelfkritisch was;
- Het evaluatieorgaan heeft naar het oordeel van de NVAO overtuigend gegarandeerd dat de commissie adequaat heeft gewerkt;
- De commissie heeft de beschikking gekregen over eerdere visitatierapporten en heeft getoetst of de wijze waarop opleidingen met eerdere aanbevelingen en adviezen zijn omgegaan voldoende is.

De visitatie heeft plaatsgevonden op basis van en in overeenstemming met een domeinspecifiek referentiekader dat voldoet aan de eisen gesteld in de erkenningsregeling/toetsingsregeling en het NVAO kader. Daarbij is aangesloten bij:

- eisen gesteld door (buitenlandse) vakgenoten en de beroepspraktijk aan een opleiding in het domein;

- kaders gehanteerd in eerdere visitatie;
- indien beschikbaar beroepsprofielen;
- referentiekader aangereikt door opleiding, dat voldoende situering geeft van de opleiding in nationaal en/of internationaal verband en met betrekking tot de relevante beroepspraktijk;
- wettelijke eisen voor beschermde beroepen.

Voorts komt de NVAO tot de volgende vaststellingen:

- De werkwijze van de commissie bij de beoordeling van de opleiding Master in de vergelijkende en internationale politiek (master) van de Katholieke Universiteit Leuven is zorgvuldig en gedegen geweest. De gevolgde werkwijze en procedure, en de geraadpleegde informatiebronnen zijn helder en nauwkeurig geformuleerd en vermeld;
- De commissie heeft haar oordeel opgesteld en onderbouwd in overeenstemming met het visitatieprotocol en heeft de daarbij behorende beslisregels gevolgd. Voor de facetten geldt dat de analyses van de commissie duidelijk en consistent zijn, en ze leiden tot heldere conclusies. Op onderwerpniveau zijn de oordelen over de facetten op een juiste en zorgvuldige wijze afgewogen en neergelegd in heldere conclusies;
- De commissie heeft hiertoe op een zorgvuldige wijze een domeinspecifiek referentiekader vastgesteld;
- Het kwaliteitsoordeel bij de toetsing is - voor zover relevant - mede gebaseerd op een vergelijking met verwante andere opleidingen en internationaal geaccepteerde criteria voor opleidingen in het desbetreffende domein;
- De commissie heeft in haar advies een aantal kritische kanttekeningen opgenomen. De NVAO onderschrijft deze en brengt deze onder de aandacht van de opleiding.
- De visitatiecommissie heeft in het kader van het verbeterperspectief aanbevelingen in het visitatierapport geformuleerd.

De NVAO is in het licht van het vorenstaande tot de slotsom gekomen dat de beoordeling van de voorliggende opleiding zorgvuldig en gedegen tot stand is gekomen, en dat het eindoordeel van de commissie deugdelijk is gemotiveerd.

4 Opleiding

Beschrijving van de opleiding

- instelling: Katholieke Universiteit Leuven
- aard instelling: ambtshalve geregistreerd
- vestiging(en): Leuven
- graad en de kwalificatie: Master in de Vergelijkende en Internationale politiek
- niveau en oriëntatie: master
- studieomvang¹: 60 studiepunten
- afstudeerrichtingen²: geen
- onderwijstaal: Nederlands
- studiegebied (zie Hogeronderwijsregister): Politieke en Sociale wetenschappen
- titel die houders van de graad van deze opleiding kunnen voeren: Master in de Vergelijkende en Internationale politiek
- aard van de aanvraag: accreditatie

---

¹ Situatie ten tijde van de visitatie

² Situatie ten tijde van de visitatie

5 Beoordeling

De NVAO steunt haar besluitvorming op volgende elementen:

- Het accreditatierapport bevat een beoordeling per onderwerp en per facet³;
- De NVAO hanteert bij de beoordeling van de onderwerpen de scores 'voldoende' en 'onvoldoende'⁴;
- Een accreditatiebesluit is positief indien alle samenvattende oordelen over de onderwerpen voldoende zijn. Het eindoordeel spreekt zich niet uit over gradaties in kwaliteit. Dit gebeurt door de visitatiecommissie die in haar rapport een score geeft per facet;
- De NVAO kan per facet volstaan met een verwijzing naar de bevindingen en de overwegingen van het bijhorende visitatierapport, m.a.w. ze kunnen door de NVAO worden overgenomen. Per facet wordt aangegeven of de NVAO de bevindingen en overwegingen van de visitatiecommissie bijtreedt. Indien dat niet het geval is draagt de NVAO een eigenstandige motivering aan⁵.

5.1 Doelstellingen opleiding

Facet 1.1. Niveau en oriëntatie opleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 1.2. Domeinspecifieke eisen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 1.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 1: doelstellingen opleidingen:

De commissie is van mening dat de doelen stroken met artikel 58§3 van het Structuurdecreet. Ze streven algemene en algemeen wetenschappelijke competenties na op een gevorderd niveau. Ze zijn tevens gericht op het bijbrengen van een gevorderd inzicht in de wetenschappelijk-disciplinaire kennis en hebben oog voor inzicht in de nieuwste ontwikkelingen. Ook de competenties die nodig zijn voor het uitvoeren van zelfstandig onderzoek zijn goed uitwerkt.

De commissie meent dat de doelstellingen uitstekend zijn afgestemd op de eisen die worden gesteld door (buitenlandse) vakgenoten. Zij waardeert bovendien de benchmarking die de opleiding heeft gedaan – een vergelijking met Vlaamse, Britse, Duitse en Nederlandse soortgelijke opleidingen – en die beschreven staat in het zelfevaluatie-rapport. Er is bovendien een expliciete enquêtering geweest bij een beperkt panel van vertegenwoordigers uit het beroepenveld. De competenties die hieruit naar voren zijn gekomen, zijn terug te vinden in de doelstellingen van de opleiding.

³ Art.7 en 8 van het reglement 'tot bepaling van de bestuursbeginselen die van toepassing zijn bij de besluitvorming inzake accreditatie en toets nieuwe opleiding ten aanzien van opleidingen in de Vlaamse gemeenschap', hierna 'reglement Bestuursbeginselen'

⁴ Accreditatiekader en art. 58&1, eerste lid van het decreet van 4 april 2003 betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.

⁵ Art.12 van het reglement Bestuursbeginselen

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Doelstellingen opleiding.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Doelstellingen opleiding als **voldoende**

5.2 Programma

Facet 2.1. Eisen professionele / academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.2. Relatie tussen doelstelling en programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.3. Samenhang programma

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.4. Studielast

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.5 *Studietijd* in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.5. Toelatingsvoorwaarden

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.9 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.6. Studieomvang

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.4 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.7 Afstemming tussen vormgeving en inhoud

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.6 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.8 Beoordeling en toetsing

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.7 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 2.9. Masterproef

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 2.8 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 2: programma:

De commissie vindt dat er in het programma een zeer goede aandacht is voor kennisontwikkeling en dat het uitstekend aansluit bij de recente ontwikkelingen in het wetenschapsgebied. In verschillende opleidingsonderdelen wordt een belangrijke plaats voorzien voor de confrontatie van de studenten met het wetenschappelijk onderzoek en met de laatste theoretische en empirische ontwikkelingen op dit vlak.

De commissie is van mening dat het programma een adequate concretisering is van de eindkwalificaties van de opleiding qua niveau, oriëntatie en domeinspecifieke eisen dat studenten zeer goed de mogelijkheid biedt om de geformuleerde eindkwalificaties te bereiken. De doelstellingen van de verschillende opleidingsonderdelen zijn volgens de commissie wel te summier omschreven: het belang van de vaardigheden en attitudes die in de opleidingsdoelstellingen wordt nagestreefd, komt onvoldoende tot uiting.

De commissie stelt dat de inhoudelijke samenhang van het programma in orde is. Er steekt een duidelijke visie achter de invulling van het programma. Met vier majors heeft het een sterke horizontale structuur en via de kern- en keuzevakken is er een verticale lijn in het programma gebracht. Er is een goede verhouding tussen keuzevrijheid en trajectcoherentie. De commissie is van mening dat de POC Politieke Wetenschappen en de facultaire BaMacommissie de studietijd van de uitdagende programma's goed heeft opgevolgd en dat ze bij de uittekening van het nieuwe programma ook goed aandacht heeft besteed aan het aspect studeerbaarheid. Ze beveelt beide commissies wel aan om de studeerbaarheid goed in het oog te houden.

De commissie vindt dat de instroomcriteria voor het masterprogramma goed zijn uitgewerkt en dat er veel aandacht is besteed aan het ontwikkelen van voorbereidingsprogramma's. De Master in de vergelijkende en internationale politiek voldoet met 60 studiepunten aan de formele eisen met betrekking tot de studieomvang.

De commissie is van mening dat het concept van 'begeleide zelfstudie' goed aansluit bij de doelstellingen van de opleiding. De gebruikte werkvormen zijn ook uitstekend afgestemd op dit concept. Ook over de leermiddelen is de commissie tevreden. Het elektronisch leerplatform staat als didactisch instrument wel nog in zijn kinderschoenen.

De studenten worden op een goede manier beoordeeld en getoetst met een variatie aan examenvormen. De commissie beveelt wel aan om systematisch ontwikkelingsgerichte feedback te geven, alsook meer mondelinge examens in te lassen.

Uit de eindverhandelingen die de commissie heeft bestudeerd, blijkt dat het niveau ervan over het algemeen goed is en de beoordelingscriteria goed worden aangehouden. Het opzet voor de (nieuwe) masterproef is goed uitgewerkt en de studenten worden goed voorbereid op de aanpak ervan. Wel blijkt dat een derde van de studenten de inhoudelijke begeleiding als onvoldoende ervaart.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Programma, alsook bij alle door de commissie geformuleerde aanbevelingen in het kader van het verbeterperspectief. In het bijzonder de begeleiding van de masterproef dient structureel te worden bewaakt. De situatie wordt er immers niet eenvoudiger op naar de toekomst toe: het aantal studenten zal toenemen en een deel ervan zal geen

vooropleiding hebben genoten in de Politieke en Sociale Wetenschappen. Ook is daar het feit dat de masterproef binnen één academiejaar zal moeten afgerond zijn. Een intensieve inhoudelijke begeleiding is daar dus zeker op zijn plaats.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Programma als **voldoende**

5.3 Inzet personeel

Facet 3.1. Eisen professionele/academische gerichtheid

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.2. Kwantiteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.3 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet niet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 3.3. Kwaliteit personeel

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 3.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 3: inzet personeel:

De commissie is van mening dat er een brede waaier aan onderzoekskundigheid aanwezig is bij het academisch personeel. De wetenschappelijke publicaties zijn van een zeer hoog niveau. De ZAP-leden hebben brede internationale contacten en zijn actieve deelnemers aan internationale wetenschappelijke conferenties. De commissie waardeert ook de inbreng van gastsprekers uit het beroepenveld.

De commissie acht de kwantiteit van het personeel onvoldoende. Met de invoering van het masterprogramma zal de personeelsbezetting een kritiek punt bereiken en zou de opleiding met meer AAP-leden moeten ondersteund worden.

De vakinhoudelijke expertise van de staf is zeer goed en, op enkele uitzonderingen na, zijn de meeste docenten ook goede lesgevers.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Inzet personeel. Niettegenstaande de opleiding een onvoldoende heeft gekregen voor het facet "kwantiteit personeel" komt de commissie toch tot een positieve beoordeling op onderwerpniveau omwille van de academische kwaliteiten van de staf, haar inzet en grote betrokkenheid. De NVAO vindt dit een valabele argumentatie.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Inzet personeel als **voldoende**

5.4 Voorzieningen

Facet 4.1. Materiële voorzieningen

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 4.2. Studiebegeleiding

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 4.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 4: voorzieningen:

De commissie heeft tijdens haar bezoek geconstateerd dat de materiële voorzieningen goed zijn.

Het Centrum voor Studiebegeleiding en Onderwijsvernieuwing (CSO) levert goede inspanningen om studenten correct te informeren over de opleiding en hen van een degelijke trajectbegeleiding te voorzien tijdens de opleiding. Ze waardeert ten zeerste het initiatief van de Vlaamse opleidingsverantwoordelijken om hun masterprogramma's aan elkaars bachelorstudenten voor te stellen, alsook het recent opgestarte project om allochtone studenten aan te trekken.

Het CSO biedt ruime mogelijkheden tot studiebegeleiding. De commissie beveelt wel aan die een meer verplichtend karakter te geven bij de eerstejaars. Ook pleit zij ervoor om voor de ombudsfunctie een tweetrapsstelsel uit te bouwen.

De internationalisering is goed georganiseerd, zowel op centraal als op facultair en opleidingsniveau.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Voorzieningen.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Voorzieningen als **voldoende**

5.5 Interne kwaliteitszorg

Facet 5.1. Evaluatie resultaten

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.1 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.2. Maatregelen tot verbetering

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.2 in het visitatierapport.

De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 5.3. Betrekken van medewerkers, studenten, alumni en beroepenveld

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 5.3 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 5: interne kwaliteitszorg:

De commissie stelt vast en betreurt dat het systeem van jaarlijkse docentenevaluaties JaDE werd afgevoerd en er sinds enkele jaren geen formeel systeem in voege is dat de kwaliteit van de opleidingsonderdelen bewaakt. Of een opleidingsonderdeel wordt geëvalueerd hangt af van de permanente onderwijscommissie of de individuele docenten. Het nieuwe universiteitsbrede evaluatiesysteem voor opleidingsonderdelen treedt eind 2007 in werking en heeft een tweeledig doel: kwaliteitsverbetering en kwaliteitsgarantie.

De commissie is van mening dat de permanente onderwijscommissie haar taak ernstig neemt en veel aandacht besteedt aan het verbeteren van het onderwijs. Mede naar aanleiding van de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie en de invoering van de bachelor-masterstructuur werd de opleiding grondig hervormd. Het zelfevaluatierapport werd met de nodige zelfkritische zin geschreven en was naar de mening van de commissie een open en duidelijk document.

Het personeel en de studenten worden officieel betrokken bij de besluitvorming via de permanente onderwijscommissie, maar ook in alle opleidingsoverstijgende organen. De faculteit heeft een goede relatie met de alumnivereniging. Het beroepenveld wordt evenwel slechts onrechtstreeks betrokken bij het bewaken van de onderwijskwaliteit.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Interne kwaliteitszorg.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Interne kwaliteitszorg als **voldoende**

5.6 Resultaten

Facet 6.1. Gerealiseerd niveau

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.1 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Facet 6.2. Onderwijsrendement

De NVAO sluit zich aan bij de bevindingen en de overwegingen van de visitatiecommissie zoals aangegeven bij de bespreking van facet 6.2 in het visitatierapport. De NVAO oordeelt dat de opleiding voor dit facet voldoet aan de benodigde basiskwaliteit.

Samenvattend oordeel, weging van de facetten en motivering van het samenvattend oordeel over onderwerp 6: resultaten:

De commissie meent dat het niveau van de afgestudeerden uit de uitdovende licentieopleiding hoog is en dat zij met het programma de beoogde doelstellingen hebben kunnen bereiken. De kwaliteit van de opleiding blijkt tevens uit de goede kwaliteit van de eindverhandelingen.

Er worden geen expliciete streefcijfers gehanteerd, alsook is er geen beleid voor het onderwijsrendement. Toch blijkt uit het ruime aanbod aan studiebegeleiding in het eerste jaar een grote bekommernis voor het onderwijsrendement.

Overwegingen NVAO:

De NVAO sluit zich aan bij de motivering van de visitatiecommissie voor de score voor het onderwerp Resultaten.

Conclusie NVAO:

De NVAO beoordeelt het onderwerp Resultaten als **voldoende**

6 Oordelen visitatiecommissie

De onderstaande tabel geeft per onderwerp en per facet het oordeel van de visitatiecommissie uit hoofdstuk 5 weer.

Onderwerp	oordeel	facet	oordeel
1 Doelstellingen	V	1.1 niveau en oriëntatie	G
		1.2 domeinspecifiek referentiekader	E
2 Programma	V	2.1 eisen gerichtheid	E
		2.2 relatie doelstellingen - programma	G
		2.3 samenhang programma	G
		2.4 studielast	G
		2.5 toelatingsvoorwaarden	G
		2.6 studieomvang	OK
		2.7 afstemming tussen vormgeving en inhoud	G
		2.8 beoordeling en toetsing	G
		2.9 masterproef ⁶	G
3 Inzet personeel	V	3.1 eisen gerichtheid	E
		3.2 kwantiteit	O
		3.3 kwaliteit	G
4 Voorzieningen	V	4.1 materiële voorzieningen	G
		4.2 studiebegeleiding	G
5 Interne kwaliteitszorg	V	5.1 evaluatie resultaten	V
		5.2 maatregelen tot verbetering	G
		5.3 betrokkenheid	V
6 Resultaten	V	6.1 gerealiseerd niveau	G
		6.2 onderwijsrendement	G

Eindoordeel van de visitatiecommissie: positief

O: onvoldoende; V: voldoende; G: goed; E: excellent

⁶ Enkel voor masters

7 Oordelen NVAO

De onderstaande tabel geeft per onderwerp het oordeel van de NVAO weer.

Onderwerp	oordeel
1 Doelstellingen	V
2 Programma	V
3 Inzet personeel	V
4 Voorzieningen	V
5 Interne kwaliteitszorg	V
6 Resultaten	V

Eindoordeel van de NVAO: positief

O: onvoldoende; V: voldoende

8 Opmerkingen en bezwaren van instelling

Conform de bepalingen vermeld in de handleiding accreditatie kan een instelling opmerkingen en bezwaren formuleren op het ontwerp van accreditatierapport.

Bij e-mail van 24 februari 2009 en bij brief van 26 februari 2009 heeft de instelling gereageerd op het ontwerp van accreditatierapport. Dit heeft geleid tot enkele aanpassingen in het accreditatierapport.

Het accreditatierapport is tot stand gekomen op basis van een externe beoordeling van de opleiding Master in de Vergelijkende en Internationale politiek (master) van de Katholieke Universiteit Leuven uitgevoerd door VLIR.

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)
Parkstraat 28
Postbus 85498 | 2508 CD DEN HAAG
T 31 70 312 23 30
F 31 70 312 23 01
E info@nvaio.net
W www.nvaio.net

Aanvraagnummer # 3183

De accreditatie geldt vanaf de aanvang van het academiejaar 2009-2010 tot het einde van academiejaar 2016-2017.